

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Dorota Krawczyk
Protokolant	Stażysta Anna Frankowska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu jawnym

sprawy z powództwa A. Ł., M. Ł., O. Ł.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę

I.

- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki **A. Ł.** tytułem zadośćuczynienia kwotę 81.100zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. Ł. tytułem odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej kwotę 30.000,00zł (trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. Ł. tytułem kwotę 3.240zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;

II.

- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki **O. Ł.** kwotę 87.600zł (osiemdziesiąt siedem tysięcy sześćset złotych) tytułem zadośćuczynienia kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki O. Ł. tytułem odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej kwotę 30.000,00zł (trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;

III.

- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. Ł. tytułem zadośćuczynienia kwotę 98.300zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. Ł. tytułem odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej kwotę 10.000,00zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty;

IV. oddala powództwa w pozostałej części;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 3.052,57zł (trzy tysiące pięćdziesiąt dwa złote 57/100) tytułem brakującej opłaty od pozwu i zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa od uwzględnionej części powództwa;

VI. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. Ł., M. Ł., O. Ł. kwotę 19.357,33zł (dziewiętnaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt siedem złotych 33/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Dorota Krawczyk

Sygn. akt I C 353/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14.03.2018 roku pełnomocnik powodów A. Ł., M. Ł. i O. Ł. wnosił o:

zasądzenie od pozwanego na rzecz:

I. A. Ł. kwot:

a. 81.100zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

b. 60.000zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej,

c. 3.240zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów pogrzebu

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania liczonymi od następnego dnia po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, tj. od 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty,

d. 300zł (trzysta złotych) renty, płatnej do 10 - go dnia każdego miesiąca, począwszy od 20.5.2017 r., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia do dnia zapłaty w przypadku niedotrzymania terminu płatności którejkolwiek z rat.

II. M. Ł. kwot:

a. 98.300zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

b. 20.000zł (dwadzieścia tysięcy złotych) odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania liczonymi od następnego dnia po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, tj. od 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty.

III. O. Ł. kwot:

a. 87.600zł (osiemdziesiąt siedem tysięcy sześćset złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

b. 60.000 (sześćdziesiąt tysięcy złotych) odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania liczonymi od następnego dnia po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, tj. od 29 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,

c. 300zł (trzysta złotych) renty, płatnej do 10 - go dnia każdego miesiąca, począwszy od 20.5.2017 r., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia do dnia zapłaty w przypadku niedotrzymania terminu płatności którejkolwiek z rat.

Ponadto pełnomocnik powodów wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw.

W uzasadnieniu pełnomocnik powodów jako podstawę dochodzonych roszczeń wskazał przedwczesną śmierć J. Ł. będącego dla powodów najbliższym członkiem rodziny (mąż, ojciec) oraz znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i negatywne następstwa psychologiczne, jakie wydarzenie to spowodowało w ich życiu. (k.4-14)

W odpowiedzi na pozew (k. 64-74) z dnia 02.05.2018 roku pełnomocnik pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o :

1) oddalenie powództwa w całości,

2) zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podniósł, że nie kwestionuje, że śmierć męża i ojca powodów w okolicznościach niniejszej sprawy była dla nich trudnym przeżyciem. Należy jednak w ocenie pozwanego wyraźnie wskazać, że od krzywdy rekompensowanej zadośćuczynieniem należy odróżnić odczucie smutku i przeżycie procesu żałoby, które jest naturalne w każdym przypadku śmierci osoby bliskiej.

Pismem z dnia 3 lipca 2017 roku (k. 161-165) pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę:

I. dla A. Ł. w miejsce kwoty 81 000zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto złotych) kwoty **111. 000zł** (sto jedenaście tysięcy sto złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania liczonymi od 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty w stosunku do kwoty 81 000zł, od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty w stosunku do kwoty 30 000zł.

II. dla O. Ł. w miejsce kwoty 87 600zł (osiemdziesiąt siedem tysięcy sześćset złotych) kwoty **117.600zł** (sto siedemnaście tysięcy sześćset złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania liczonymi od 29 grudnia 2017r do dnia zapłaty w stosunku do kwoty 87 600zł, od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty w stosunku do kwoty 30.000zł. (kiedy doręczono odpis rozszerzenia k. 161)

Jednocześnie pełnomocnik powodów wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych licząc od zmienionych roszczeń, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw (k.161-165)

W odpowiedzi na pismo rozszerzające powództwo pełnomocnik pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o jego oddalenie (k.190-192).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 maja 2017r w miejscowości S. gm. M. powiat piotrowski, województwo (...) miał miejsce wypadek drogowy. Kierujący pojazdem R. (...) o numerze rejestracyjnym (...) M. M. (1) wraz z naczepą o nr rej (...) jadąc od miejscowości S. w kierunku P. z nieznanymi przyczynami zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się z samochodem ciężarowym marki M. (...) o nr rej (...) wraz z naczepą o nr rej (...), którym kierował ojciec i mąż powodów J. Ł.. W wyniku wypadku J. Ł. zginął na miejscu. Jak ustalono w toku postępowania taktyka jazdy J. Ł. oraz prędkość auta, którym się poruszał były prawidłowe. Obaj kierowcy byli trzeźwi.

Postępowanie przygotowawcze w tej sprawie pod sygnaturą 2 Ds. 771.2017 prowadziła Prokuratura Rejonowa w Piotrkowie Trybunalskim, postępowanie zostało umorzone z powodu śmierci sprawcy M. M. (2) art. 17 § 1 pkt. 11 KPK.

(dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa dokumenty w aktach 2 Ds. 771.2017 k.277-278i 282 oraz postanowienie o umorzeniu śledztwa k.40, odpis skrócony aktu zgonu M. M. (1) k.150, odpis aktu zgonu k.23)

Posiadacz (...), którego ruchem szkodę wyrządzono, w dniu zdarzenia był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A.

(dowód: okoliczność bezsporna)

W dniu 29 listopada 2017 roku (odebrane przez pozwanego zgłoszenie szkody) pełnomocnik powodów zgłosił pozwanemu (...) S.A. szkodę komunikacyjną w wyniku której J. Ł. poniósł śmierć oraz wezwał do zapłaty świadczeń pieniężnych dla A. Ł. 150.000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu straty najbliższego członka rodziny oraz 80.000 odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i majątkowej, 500 zł renty odszkodowawczej płatnej w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, dla M. Ł. 150.000 zł zadośćuczynienia za doznana krzywdę z powodu straty najbliższego członka rodziny oraz 80.000 odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i majątkowej oraz dla O. Ł. 150.000 zł zadośćuczynienia za doznana krzywdę z powodu straty najbliższego członka rodziny oraz 80.000 odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i majątkowej, 500 zł renty odszkodowawczej płatnej w terminie do 10 dnia każdego miesiąca.

(dowód: zgłoszenie szkody i potwierdzenie nadania zgłoszenia szkody komunikacyjnej k.30-63, potwierdzenie odbioru k.28-29)

Pozwany po przeprowadzeniu likwidacji szkody uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i decyzjami z dnia 1 lutego 2018r. i 6 lutego 2018r. przyznał i wypłacił na rzecz powodów zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z powodu śmierci najbliższego członka rodziny J. Ł. w następujących kwotach:

A. Ł. (żona) - 38.900zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

M. Ł. (syn) - 21.700zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

O. Ł. (córka) -32.400zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

Pozwany odmówił przyznania rent dla żony i córki jak i odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej dla żony, córki, syna.

Ponadto pozwany częściowo zwrócił koszty pogrzebu w kwocie 15.200zł.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że w kwestii zadośćuczynienia brak jest podstaw do uznania jakoby powodowie w związku ze śmiercią męża i ojca doznali krzywdy uzasadniającej przyznanie im kwot w wysokości po 120.000,00 złotych. W ocenie strony pozwanej brak jest również podstaw do uwzględnienia roszczenia powodów tytułem stosownego odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią męża i ojca.

(dowód: okoliczności niesporne, decyzje pozwanego (...) S.A. z dn. 01.02.18 i 06.02.2018r. k.80-82)

Zmarły J. Ł., mąż i ojciec powodów zginął tragicznie w wypadku, który miał miejsce 19 maja 2017 roku w miejscowości S. gm. M..

(...) kierowany przez M. M. (1) z nieznanymi przyczynami zjechał na pas ruchu, którym poruszał się samochód ciężarowy m-ki M., doprowadzając do zderzenia czołowego. W wyniku zderzenia zginęły 3 osoby, w tym mąż i ojciec poszkodowanych, a także kierujący (...).

Pojazdy stanęły w ogniu. W wyniku wypadku ciało J. Ł. uległo całkowitemu zwęgleniu, dłoń zmarłego została urwana w okolicy łokcia.

Syn oraz żona zmarłego przeglądali zdjęcia pojazdów po wypadku w aktach prokuratorskich. Widzieli również film ze zderzenia oraz zdjęcia ciał.

Bliscy bardzo przeżyli zetknięcie z tymi materiałami, to zdarzenie wywołało w nich traumę psychiczną, nie mogą spać, mają koszmary. Obraz zwęglonego ciała utkwił im w pamięci, powodując ból. Powódka A. Ł. ciało męża „otrzymała dopiero po miesiącu od zdarzenia, nie mogła pożegnać się z mężem, nie mogła go dotknąć, nie mogła ubrać w zakupiony na pogrzeb garnitur. Zginęła też obrączka ślubna z czym powódka nie może się psychicznie uporać i pogodzić do dzisiaj. Powódka do dnia dzisiejszego nie pogodziła się z tragiczną śmiercią męża.

A. Ł. cały swój wolny czas spędza na cmentarzu i w domu, nie ma ochoty na spotkania towarzyskie, nie widzi sensu swojego dalszego życia. Została ze wszystkim sama, bez pomocy, wsparcia, miłości i środków finansowych.

(dowód: zeznania A. Ł. protokół rozprawy z dnia 20 listopada 2018 roku minuty od 00.03.45 do 00.27.58 k.289 verte-290 verte oraz płyta k.292 , zeznania M. Ł. minuty od 00.27.58 do 00.38.50 290 verte -291 oraz płyta k.292,

Decyzja z dnia 23 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przyznał powódką A. Ł. i O. Ł. rentę rodzinną w łącznej kwocie dla dwóch osób w wysokości 2476,77 zł.

(dowód: decyzja (...) Oddział w K. z dnia 23 sierpnia 2018 roku k. 87)

Powódka pozostaje na lekach uspokajających, psychotropowych i nasennych, nie spotyka się ze znajomymi, siedzi w domu, rozpamiętuje, ogląda zdjęcia i filmy , ciągle zadając sobie pytania jak mogło do tego dojść , dlaczego jej mąż zginął w taki straszny sposób, dlaczego sprawca wypadku zjechał na pas, którym poruszał się J. Ł., dlaczego zwłoki jej męża były w tak tragicznym stanie, że ich identyfikacja możliwa była tylko dzięki badaniom DNA, a ich stan uniemożliwił godne pożegnanie i zobaczenie ciała męża przed pochówkiem, dlaczego nie mogła go złapać za rękę, widziała jedynie worek foliowy, nie ma pewności czy zwłoki męża zostały pochowane.

Psychiatra chciał skierować A. Ł. na dwutygodniową obserwację do szpitala z uwagi na jej zły stan psychiczny.

Powódka nie może się zarejestrować w Urzędzie Pracy, ponieważ mam rentę rodzinną z córką. Nie szukała pracy, ponieważ jej kondycja fizyczna nie pozwala jej na szukanie pracy.

(dowód: zeznania A. Ł. protokół rozprawy z dnia 20 listopada 2018 roku minuty od 00.03.45 do 00.27.58 k.289 verte-290 verte oraz płyta k.292 , zeznania M. Ł. minuty od 00.27.58 do 00.38.50 290 verte -291 oraz płyta k.292)

Od dnia tragicznego wypadku w którym zginął J. Ł. w domu powodów nastąpiła żałoba oraz wielkie cierpienie. Bliscy nie są w stanie normalnie funkcjonować, nieprzerwanie rozpaczają.

Zmarły J. Ł. w dniu tragedii miał 46 lat. Żona zmarłego A. miała 42 lata. Córka zmarłego O. 13 lat. Syn zmarłego M. 22 lata.

Zmarły był miłym, pracowitym człowiekiem. Bardzo mocno kochał swoją rodzinę, często im to okazując. Zapewniał bliskim poczucie bezpieczeństwa i wsparcie w każdej sytuacji w życiu. Dobro rodziny było dla zmarłego najważniejsze, to dla niej bardzo się poświęcał i ciężko pracował. Zmarły był bardzo wrażliwym człowiekiem, dawał swojej rodzinie mnóstwo miłości i czułości. Najważniejsza dla niego była szczęśliwa rodzina. Dla żony i dzieci był ukochanym mężem i ojcem, z którym byli silnie związani uczuciowo. Ich relacje rodzinne zawsze były bardzo pozytywne. Domownicy byli bardzo silnie związani emocjonalnie ze zmarłym. Mimo, że zmarły był zapracowany to zawsze znalazł czas na wspólny odpoczynek z rodziną. Zawsze wspierał i udzielał dobrych rad dzieciom poświęcał im każdą wolną chwilę pragnął, aby wyrosły na porządnych i wykształconych ludzi.

J. Ł. samodzielnie pracował na utrzymanie gospodarstwa domowego, jego dochody wystarczały na zaspokojenie potrzeb 4 osobowej rodziny. A. Ł. nie pracowała zarobkowo, jedynie przez bardzo krótki 6 miesięczny okres pracowała w drukarni. Zajmowała się wychowywaniem dzieci i prowadzeniem domu.

Powódka cały czas trzyma rzeczy męża, sprawdza czy są w szafie, ma wrażenie, że słyszy jego głos, że słyszy jak wchodzi po schodach.

Małżonkowie od 23 lat tworzyli zgodne i kochające się małżeństwo. Małżeństwo A. i J. Ł. przez cały okres jego trwania opierało się na wzajemnej miłości, przyjaźni i zaufaniu. Zmarły sprawiał, że żona czuła się przy nim szczęśliwa i bezpieczna.

Małżonkowi zbudowali dom, kupili samochód, kupili także synowi samochód. Ponadto J. Ł. potrafił dużo sam zrobić, naprawić, wszystkiego doglądał, wszystkim się interesował. Teraz wszystkie te obowiązki spadły na powódkę. M. miał z ojcem wiele wspólnych pasji jak sport, transport, motoryzacja, budowa domu rodzinnego. Z O. ojciec chętnie czytał książki, oceniał jej rysunki.

Powódka A. Ł. jest w złym stanie psychicznym, nic ją nie cieszy, unika spotkań z ludźmi, dużo czasu spędza na cmentarzu, miała myśli samobójcze, bo nie ma męża. Mąż zginął dwa dni po urodzinach powódki

(dowód: : zeznania A. Ł. protokół rozprawy z dnia 20 listopada 2018 roku minuty od 00.03.45 do 00.27.58 k.289 verte-290 verte oraz płyta k.292 ,zeznania M. Ł. minuty od 00.27.58 do 00.38.50 290 verte -291 oraz płyta k.292, zeznania świadków A. D. k.97 verte 99 nagranie k.102 minuty od 00.04.28 do 00.37.04, E. N. k.99-101 nagrane k.102 minuty od 00.37.04 do 01.11.04)

Zmarły zarabiał minimalne wynagrodzenie plus delegacje i dodatki za jazdę w nocy, pracował tylko w nocy. Nie otrzymywał wynagrodzenia poza oficjalnym wynagrodzeniem, tylko wskazane w PIT. Delegacji nie wykazuje się w deklaracji podatkowej.

Przez 12 lat pracował u T. P. (1), a wcześniej u jego ojca J. P. jako kierowca samochodu ciężarowego, jeździł wyłącznie na terenie Polski, pracował w nocy około 9 godzin dziennie, miał stałą trasę T.-Ł..

Tuż przed śmiercią został zatrudniony w firmie (...).

W umowie o pracę z firmą (...) podpisanej na okres próbny od 1 maja 2017 roku do 31 lipca 2017 roku, obowiązującej w chwili śmierci, wysokość wynagrodzenia zmarłego określona została na 2000zł brutto.

(dowód: umowa o pracę k 86, informacja o dochodach PIT-11 k.83-85, zeznania J. P. k. 261 z dnia 13 lipca 2018 roku nagranie k. 263 minuty od 00.00.17do 00.07.23, stenogram k. 315-323, zeznania świadka T. P. (1) k. 262 minuty 00; (...) -00;07;00 nagranie k. 263 stenogram k. 306-314)

Żona i córka zmarłego od wypadku korzystają z pomocy psychologa i psychiatry. Są pod opieką psychologa mgr R. G. oraz psychiatry dr E. S. - z M.. Syn skorzystał z pomocy psychologa dwa razy.

(dowód: zaświadczenia k. 37, k. 39, k. 95)

Córka O. po śmierci ojca nie chodziła do szkoły, poszła dopiero od września 2017 roku. Córka cały czas przeżywa śmierć ojca, pyta o niego, powódka nie wie co odpowiadać córce.

Syn M. pracuje. Jeszcze przed śmiercią ojca, od grudnia 2016 roku pracuje jako dyspozytor w firmie kurierskiej i zarabia około 1700zł. Do pracy ma daleko, wydaje na paliwo 600 zł. Ma dziewczynę, planuje się usamodzielnic. Odkłada pieniądze na przyszłość.

(dowód: zeznania A. Ł. protokół rozprawy z dnia 20 listopada 2018 roku minuty od 00.03.45 do 00.27.58 k.289 verte-290 verte oraz płyta k.292 ,zeznania M. Ł. minuty od 00.27.58 do 00.38.50 290 verte -291 oraz płyta k.292, zaświadczenie z (...) k.37 i 95 zaświadczenie lekarskie k.38 i 39)

Tragiczna śmierć męża w dn. 19.05.2017r. spowodowała wystąpienie u powódki A. Ł. dezadaptacji w postaci reakcji żałoby o obrazie depresyjnym Mechanizmy obronne jej psychiki nadal funkcjonują z osłabieniem. Wymagała ona podjęcia leczenia psychiatrycznego, które kontynuuje. Korzysta też z pomocy psychologicznej.

W wyniku tragicznej śmierci męża doświadczyła urazu psychicznego, który wiązał się i wiąże nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, bólu, krzywdy, niesprawiedliwości, smutku, żalu, opuszczenia, osamotnienia. Uraz psychiczny spotęgowany był okolicznościami śmierci męża. Dodatkowym czynnikiem stresogennym był miesięczny upływ czasu od śmierci męża do jego pogrzebu, niemożność zobaczenia męża po śmierci i osobistego pożegnania się z nim. Jakość życia powódki w każdym aspekcie funkcjonowania, w tym w aspekcie psychicznym, po śmierci męża uległa pogorszeniu. Jej więź z mężem była głęboka. Do tej pory zмага się ona z żałobą, nie uzyskując spokoju wewnętrznego i emocjonalnej akceptacji utraty męża w wyniku nagle zerwanej więzi. Powódka pomimo rocznego upływu czasu, nie odzyskała równowagi psychicznej, nadal jest słaba, niespokojna, w dalszym ciągu doświadcza bólu, smutku, cierpienia, braku poczucia bezpieczeństwa oraz niezdolności do przeżywania radości i zadowolenia z życia. Nie zakończyła procesu żałobowania.

(dowód: opinia biegłego psychologa M. P. k.146-149)

Dla córki O. Ł. tragiczna śmierć ojca J. Ł. spowodowała wystąpienie u niej dezadaptacji w postaci reakcji żałoby. Nie wróciła ona do szkoły do końca ubiegłego roku szkolnego z powodu śmierci ojca. O. Ł. nie wymagała leczenia psychiatrycznego, ale stale korzysta z pomocy psychologicznej. Mechanizmy obronne jej psychiki funkcjonują z osłabieniem. Badana nie ujawnia obecnie klinicznych objawów psychopatologii (żałoba nie jest zaburzeniem psychicznym), jej stan psychiczny jest dość stabilny, bo umożliwia wykonywanie podstawowych ról życiowych tj. realizowanie obowiązku szkolnego, choć normalne funkcjonowanie w aspekcie psychospołecznym jest z powodu nieukończonej żałoby istotnie utrudnione. W wyniku śmierci ojca małaletnia O. doświadczyła urazu, który wiązał się i wiąże nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, smutku, żalu, krzywdy, niesprawiedliwości, opuszczenia, osamotnienia, tęsknoty i osierocenia. Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji, normalne, choć powodujące przewlekłe cierpienie i liczne trudności przystosowawcze, bo więź małaletniej z ojcem była bardzo silna. Jakość życia powódki po śmierci ojca uległa pogorszeniu w każdym aspekcie jej funkcjonowania. Z powodu stosunkowo krótkiego czasu, jaki upłynął od śmierci ojca oraz z uwagi na wiek powódki (13 lat) prognozowanie co do wpływu śmierci ojca na takie obszary jej życia związane z przyszłością, jak: wybór studiów, drogi życiowej, pierwszą pracę, relacje miłosne - o co pyta Sąd, jest niemożliwe do przeprowadzenia. Małaletnia otrzymuje dużo wsparcia od swoich bliskich (matki i pełnoletniego brata), jest pod opieką psychologa, nieobecność ojca będzie odczuwała we wszystkich sferach życia do końca swego życia, nie oznacza to jednak, że nie będzie w życiu szczęśliwa i spełniona.

(dowód: opinia biegłego psychologa M. P. k.143-145)

Dla powoda M. Ł. tragiczna śmierć ojca spowodowała wystąpienie u niego naturalnej żałoby. Powód M. Ł. nie wymagał i nie wymaga aktualnie leczenia psychiatrycznego, ani pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej. Mechanizmy obronne jego psychiki funkcjonowały i funkcjonują prawidłowo. Badany nie ujawniał i nie ujawnia obecnie zaburzeń psychicznych związanych ze śmiercią ojca, jego stan psychiczny jest stabilny. W wyniku śmierci ojca doświadczył urazu i trudności adaptacyjnych, które wiązały się z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, smutku, żalu, złości, skrzywdzenia, niesprawiedliwości, tęsknoty, opuszczenia, osierocenia. Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji, normalne, choć powodujące dyskomfort i cierpienie. Powód nadal jest w trakcie żałobowania. Był silnie związany ze swym zmarłym ojcem. Nie doszło jednak do całkowitego załamania linii życiowej powoda w związku ze śmiercią ojca. Był on i jest obecnie w stanie wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym.

(dowód: opinia biegłego psychologa M. P. k.140-142)

Koszty pogrzebu zmarłego J. Ł. wyniosły łącznie 18.440,00zł. Pozwany zwrócił część kosztów pogrzebu w kwocie 15.200,00zł. Nie zwrócił kosztów w kwocie 3240zł objętych fakturą nr (...), na co złożyło się: koszt zakupu trumny w kwocie 1500 zł, karawan plus obsługa 800 zł, przewóz zwłok 600 zł, wieniec 240 zł oraz kosmetyka 100 zł.

(dowód: faktura k. 43)

Sąd dokonał następującej oceny materiału dowodowego:

Sąd dnia dał wiary zeznaniom powódki A. Ł., powoda M. Ł., świadków A. D. i E. N., co do twierdzeń, że zmarły J. Ł. uzyskiwał dochody około 4.000-4.500zł miesięcznie, bowiem strona powodowa nie przedstawiła na tę okoliczność żadnych dowodów w postaci dokumentów. S. E. N. zeznała, że wie ile zarabiał zmarły od powódki. Z zeznań pracodawców J. P. i T. P. (2) wynika, że wszystkie pieniądze były wypłacane zgodnie z dokumentacją do Urzędu Skarbowego, nie wypłacali zmarłemu wynagrodzenia „na czarno”.

Z całą pewnością była to kwota wyższa niż w PIT, czyli 2.000zł miesięcznie, bowiem oprócz wynagrodzenia podstawowego i dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych zmarły otrzymywał dietę, która nie jest wliczana do dochodów a przeznaczana na pokrycie kosztów jedzenia , noclegu, ale w żaden sposób strona powodowa nie udowodniła, że zmarły systematycznie zarabiał około 4000-4500zł miesięcznie.

i zważył co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo.

Bezsporne w niniejszej sprawie jest zaistnienie opisanego wyżej wypadku, jak również obowiązek naprawienia powstałej w wyniku tego wypadku szkody przez pozwanego. W toku postępowania pozwany nie kwestionował swej odpowiedzialności.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego za poniesioną przez powodów szkodę w wyniku wypadku komunikacyjnego jest przepis art. 822 kc. Zgodnie z tym przepisem zakład ubezpieczeń przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia.

Natomiast podstawą prawną żądań pozwu jest art. 446 KC zgodnie, z którym

§ 1. Jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

§ 2. Osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

§ 3. Sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

§ 4. Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Pojęcie szkody nie zostało ustawowo zdefiniowane i w związku z tym w doktrynie i orzecznictwie pojawiły się istotne rozbieżności, co do zakresu tegoż pojęcia. Według T. D. szkodą jest każdy uszczerbek w prawnie chronionych dobrach, z którym to ustawa wiąże powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej (vide: Kodeks Cywilny, Komentarz Tom I pod redakcją K. Pietrzykowskiego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997, s.633). Natomiast według Z. R. na podstawie reguł języka powszechnego, a także na podstawie niektórych szczególnych przepisów prawnych można najogólniej stwierdzić, że określenie to odnosi się do wszelkich uszczerbków w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swojej woli (Z. Radwański, Zobowiązania – część ogólna, Wydanie III, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, s.83)

Zarówno w języku potocznym, jak i w wyrażeniach normatywnych występuje pojęcie krzywdy (np.: w kc uszczerbek typu niemajątkowego określony został mianem krzywdy, a suma pieniężna przeznaczona na złagodzenie tej krzywdy zadośćuczynieniem jako uszczerbku w dobrach niemajątkowych).

Zgodnie z treścią przepisu art. 361 §1 kc „zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła”. Przepis ten jest wyrazem teorii zwanej w literaturze adekwatnym związkiem przyczynowym.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie oczywistym jest, iż szkoda jakiej doznali powodowie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 19 maja 2017 roku.

Celem zadośćuczynienia jest zrekompensowanie osobie poszkodowanej krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i innych dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). W kodeksie cywilnym nie sprecyzowano pojęcia „odpowiedniej sumy” i suma ta podlega ocenie Sądu w realiach konkretnej sprawy w granicach swobodnej oceny Sądu.

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji życiowej osoby bliskiej w wyniku śmierci bezpośrednio poszkodowanego, lecz ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc członkom jego rodziny w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji życiowej (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie IV CSK 87/13). Zadośćuczynienie to ma zrekompensować krzywdę wynikającą z naruszenia dobra osobistego, którym jest prawo do życia w pełnej rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby.

Zadośćuczynienie należy się powodom za naruszenie bardzo istotnego dobra, mianowicie pozbawienia ich pełnej rodziny, krzywda ta była szczególnie dotkliwa, gdyż powódka – żona zmarłego oraz powód – syn zmarłego i powódka – córka zmarłego oraz zmarły J. Ł. byli zgodną kochającą się rodziną, byli dobrym małżeństwem.

W literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, wiek pokrzywdzonego i jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości oraz umiejętność odnalezienia się w niej (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, niepubl.).

Niewątpliwie krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy. Należy przy tym zaznaczyć, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która, jak słusznie wskazuje się w literaturze i orzecznictwie, nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie zatem rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar. Przesłanka "przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa" ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie

prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00 i cytowany już wyrok z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10).

Nie ulega wątpliwości, że krzywda wywołana śmiercią współmałżonka i ojca jest - oceniając według kryteriów obiektywnych - jedną z najbardziej dotkliwych i najmocniej odczuwalnych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną w rodzinie przez - w tym wypadku - męża i ojca. W rozpoznawanej sprawie krzywda jest tym bardziej dotkliwa, że śmierć nastąpiła nagle w wypadku komunikacyjnym i dotknęła młodego mężczyznę w pełni sił, stanowiącego oparcie dla całej rodziny.

Podkreślić trzeba, że zmarły J. Ł. w dniu tragedii miał 46 lat. Żona zmarłego A. miała 42 lata. Córka zmarłego O. 13 lat. Syn zmarłego M. 22 lata.

W rodzinie tej zmarły mąż nie tylko zarabiał na życie, był jedynym żywicielem rodziny, ale też zajmował się córką, spędzał czas z żoną i synem. Powódka nie pracowała zarobkowo.

Poczucie krzywdy powódki wynikające z osobistego żalu, bólu, osamotnienia, cierpienia i bezradności powiększała niewątpliwie świadomość, że spadł na nią cały ciężar opieki, wychowania i odpowiedzialności za 13 letnią córkę, zapewnienia jej odpowiednich warunków materialnych, co jest niezwykle trudne dla powódki, która nie pracowała zarobkowo.

W wyniku śmierci J. Ł. życie rodzinne, które powódka i dzieci z nim tworzyli rozpadło się. Powódka nie jest w stanie przystosować się do sytuacji powstałej w wyniku śmierci męża, co niewątpliwie zwiększa doznaną krzywdę. Mimo upływu czasu nie może pogodzić się z jego śmiercią.

Małoletnia córka już nigdy nie będzie mogła liczyć na wsparcie ojca, będzie sama wkraczała w dorosłość, będzie sama w ważnych momentach swojego życia: w dniu osiemnastych urodzin, dniu ślubu, narodzin dzieci.

Dodatkową traumą dla powodów był fakt zwęglenia zwłok zmarłego. Powodowie nie mogli się z nim pożegnać, zginęła obrączka, zdjęcia w aktach prokuratorskich były niezwykle drastyczne. Żona do dzisiaj zastanawia się czy w trumnie został pochowany jej mąż.

W okolicznościach faktycznych sprawy wyżej opisana sytuacja, indywidualny układ stosunków rodzinnych, zerwanie więzi rodzinnych, nieusuwalne ograniczenia natury osobistej oraz społecznej po stronie powodów oraz znacząca rola zmarłego w zaspokajaniu ich potrzeb skutkują szczególną dolegliwością i trwałością cierpienia będących następstwem śmierci osoby bliskiej. Powodowie nie mają szans na ich usunięcie we własnym zakresie i odbudowę pełnej rodziny, zapewniającej podporę w przyszłości, na poprawę swojej sytuacji, zatem krzywda jest znacząca, rozciągnięta w czasie i wymaga odpowiedniej rekompensaty. Nie można przy tym pominąć nagłości, drastycznych okoliczności wypadku komunikacyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki mające wpływ na wysokość zadośćuczynienia przewidzianego w art. 446 § 4 k.c. trzeba uznać, że kwota zadośćuczynienia w wysokości po 120.000 zł dla każdego z powodów stanowi w okolicznościach sprawy kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 446 § 4 k.p.c.

Odejmując od powyższej kwoty pieniądze już wypłacone przez pozwanego tytułem zadośćuczynienia na rzecz żony A. Ł. - 38.900zł, na rzecz syna M. Ł. - 21.700zł, na rzecz córki O. Ł. -32.400zł Sąd zasądził:

- od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. Ł. tytułem zadośćuczynienia kwotę 81.100,00 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia od 29 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty;
- od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki O. Ł. kwotę 87.600,00 zł (osiemdziesiąt siedem tysięcy sześćset złotych) tytułem zadośćuczynienia kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia od 29 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty;

- od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. Ł. tytułem zadośćuczynienia kwotą 98.300,00 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia od 29 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo o zadośćuczynienie oddalił jako wygórowane i niezasadne.

Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu obejmuje swym zakresem wydatki poniesione zgodnie z lokalnymi i środowiskowymi zwyczajami, a które obejmują przygotowanie pogrzebu, samą ceremonię oraz postawienie nagrobku. W szczególności za uzasadnione tradycjami uważa się poniesienie kosztów: przygotowania zwłok do pogrzebu i ich dostarczenia na cmentarz, nabycia trumny, kremacji zwłok, zakupu miejsca na cmentarzu, postawienia nagrobku, zakupu kwiatów i odzieży żałobnej, koszty ceremonii pogrzebowej, poczęstunku po pogrzebie dla osób bliskich (por. wyrok SN z dnia 4 czerwca 1998 r., II CKN 852/97, OSN 1998, nr 11, poz. 196; wyrok SN z dnia 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81, LEX nr 8388; wyrok SN z dnia 22 stycznia 1981 r., II CR 600/80, LEX nr 8301; wyrok SN z dnia 7 marca 1969 r., II PR 641/68, OSN 1970, nr 2, poz. 33).

Powszechnie przyjmuje się, że obowiązek zwrotu kosztów obejmuje tylko wydatki, które można uznać, że stosownie do okoliczności utrzymane są w rozsądnych granicach (w przeciętnej wysokości) i zarazem wyłącznie już poniesione w chwili żądania zwrotu.

W analizowanej sprawie koszty pogrzebu zmarłego J. Ł. wyniosły łącznie 18.440,00zł. Pozwany zwrócił część kosztów pogrzebu w kwocie 15.200,00zł. Nie zwrócił kosztów w kwocie 3240zł objętych fakturą nr (...), na co złożyło się: koszt zakupu trumny w kwocie 1500 zł, karawan plus obsługa 800 zł, przewóz zwłok 600 zł, wieniec 240 zł oraz kosmetyka 100 zł, dlatego też Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. Ł. tytułem kwotę 3.240,00 zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia od 29 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu.

Jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, niezależnie od roszczeń wymienionych w art. 446 § 1 i 2 k.c., najbliżsi członkowie rodziny zmarłego mogą domagać się stosownego odszkodowania, jeżeli skutek śmierci poszkodowanego nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej (art. 446 § 3 k.c.).

Zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. objęty jest uszczerbek określany mianem pogorszenia się sytuacji życiowej wskutek śmierci poszkodowanego, wywołanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Nie jest to zatem pełna kompensata całej szkody majątkowej spowodowanej tą śmiercią i z pewnością nie obejmuje tych uszczerbków, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 446 § 1, 2 i 4 k.c. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej może przejawiać się w utracie wsparcia i pomocy w różnych sytuacjach życiowych, a zwłaszcza w utracie szansy na pomoc w przyszłości.

Sformułowanie w art. 446 § 3 k.c. o "znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej" nadaje odszkodowaniu z tego przepisu charakter szczególny. Chodzi tu wprawdzie o szkodę o charakterze majątkowym, jednak najczęściej ściśle powiązaną i przeplatającą się z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym, a więc o szkodę często trudną do uchwycenia i ścisłego matematycznie zmierzenia, którą zazwyczaj wywołuje śmierć najbliższego członka rodziny. Uprawnionymi do żądania kompensaty na podstawie art. 446 § 3 i 4 k.c. są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Jest to węższy krąg podmiotów niż osoby bliskie, bo ograniczony do członków rodziny, której jednak nie należy definiować wyłącznie za pomocą kryterium relacji małżeńskich i pokrewieństwa.

Z całą pewnością powodowie dzieci zmarłego i żona zmarłego należą do kręgu osób uprawnionych do żądania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 KC. Z całą pewnością nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej na skutek śmierci ojca i męża. Podkreślić ponownie należy, że żona zmarłego w chwili śmierci męża miała zaledwie 42 lat, córka 13 lat a syn 22 lata. Przez jeszcze wiele lat strony tworzyłyby rodzinę. Powodowie utracili wsparcie, utrzymanie finansowe, pomoc w wykonywaniu czynności życia codziennego, córka utraciła możliwość bezpośredniej pieczy nad

nią przez ojca. Nie budzi żadnych wątpliwości Sądu, że sytuacja materialna powódek i powoda po śmierci męża i ojca pogorszyła się, skoro powódka obecnie dysponuje tylko dochodami z renty rodzinnej. Musi zapłacić za wykonania czynności, które zwykle w domu wykonywał mąż, np. remonty, naprawy, sama musi sprawować opiekę nad dzieckiem.

Zdaniem Sądu odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej dla powódki A. Ł. to kwota 30.000,00 zł, dla powódki O. Ł. to kwota 30.000,00 zł, dla powoda M. Ł. to kwota 10.000,00zł i takie też kwoty Sąd zasądził z ustawowymi odsetkami od dnia od 29 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w tym zakresie w pozostałej części jako wygórowane, niezasadne.

Strona powodowa żądała na rzecz powódek A. Ł. i O. Ł. renty w kwotach po 300,00zł.....

Jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, przepis art. 446 § 2 zdanie pierwsze k.c. przyznaje osobom, względem którym ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, możliwość żądania od zobowiązanego do naprawienia szkody **renty** obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Krąg podmiotów uprawnionych do renty wyznacza istnienie obowiązku alimentacyjnego, obciążającego zmarłego w stosunku do osoby pośrednio poszkodowanej przez jego śmierć (por. art. 23, 27, 60, 128 i n. k.r.o.). Nie wystarczy jednak, aby podmiot tylko należał do kręgu potencjalnie uprawnionych do żądania alimentów od zmarłego, lecz konieczne jest, aby spełnione zostały ustawowe przesłanki aktualizujące obowiązek świadczenia (np. niemożność samodzielnego utrzymania się, niedostatek).

Roszczenie o zasądzenie renty ma charakter odszkodowawczy, ale ponieważ ma kompensować korzyści, jakie uprawniony utracił przez śmierć poszkodowanego, jego zakres wyznaczają okoliczności prawnie relewantne dla ustalenia wysokości świadczenia alimentacyjnego (por. A. Śmieja (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 760–761). Tak więc uprawniony do alimentacji może domagać się świadczenia renty przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego, w wysokości obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego. Przepis art. 446 § 2 k.c. nie posługuje się określeniem „usprawiedliwione potrzeby”, użytym przez ustawodawcę w art. 135 k.r.o., jednak przy ustalaniu renty odszkodowawczej należy uwzględnić właśnie wszelkie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, zważywszy na reguły określania zakresu obowiązku alimentacyjnego.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że zmarły zarabiał około 2000zł netto plus diety, ale nie 4000zł czy 4500zł, jak twierdzą powódka A. Ł. i powód M. Ł..

Na pół roku przed wypadkiem powód M. Ł. zaczął pracować i zarabiał około 1700zł. Wszyscy razem mieszkali i prowadzili wspólne gospodarstwo domowe.

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przyznał powódce A. Ł. i O. Ł. rentę rodzinną w łącznej kwocie dla dwóch osób w wysokości 2476,77 zł.

Powódka w chwili śmierci nie pracowała zarobkowo.

W analizowanej sprawie A. Ł. i O. Ł. byłyby uprawnionymi do alimentacji na podstawie art. 446 § 2 KC, ale zdaniem Sądu dochody rodziny z tytułu renty rodzinnej są w chwili obecnej zbliżone do dochodów przed śmiercią. Strona powodowa w żaden sposób nie udowodniła przesłanek do zasądzenia renty w kwotach po 300zł miesięcznie, dlatego Sąd oddalił żądanie w zakresie renty w całości.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 KC.

Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego przewidzianego w art. 445 KC ma charakter bezterminowy, stąd też o przekształceniu go w zobowiązanie terminowe decyduje wierzyciel przez wezwanie dłużnika do wykonania. Z charakteru bowiem świadczenia w postaci zadośćuczynienia, którego wysokość jest uzależniona od oceny rozmiaru doznanej krzywdy wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje dopiero po wezwaniu dłużnika i

że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie. Stosownie bowiem do treści przepisu art. 482 § 1 KC, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności.

Jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania – to w myśl art. 455 KC, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Tak, więc w braku innych danych, co do ustalenia terminu wymagalności świadczenia, termin ten określa jednostronnie wierzyciel. Wezwanie dłużnika do wykonania ma charakter oświadczenia woli, którego złożenie uzupełnia treść istniejącego między stronami stosunku prawnego, przy czym dotychczasowe zobowiązanie bezterminowe staje się zobowiązaniem terminowym.

W judykaturze istniały rozbieżności stanowisk co do określenia daty wymagalności roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia. Zostały one omówione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie sygn. akt I CSK 243/10, w którym jednocześnie wyrażono pogląd, że: „Terminem od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu jak i dzień tego wyrokowania”. W uzasadnieniu cytowanego orzeczenia zwrócono uwagę na ugruntowane przez judykaturę stanowisko, że odsetki według stopy ustawowej należą się za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia i stanowią rodzaj rekompensaty typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wynikającego z pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Odsetki na podstawie art. 481 KC należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub 455 KC. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 KC.

W ocenie Sądu Najwyższego zawartej w uzasadnieniu cytowanego wyroku jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki należą się zgodnie z żądaniem, o ile zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście należała się powodowi tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia.

Należy zwrócić uwagę, że ustawa o działalności ubezpieczeniowej nakłada na ubezpieczyciela określone obowiązki (art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 123, poz. 1151 z późn. zm.). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 2009 r. sygnatura akt II CSK 257/09: "Po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku ubezpieczyciel - jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców (art. 355 § 2 k.c.) - obowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody. Obowiązku tego nie może przerzucić na inne podmioty, w tym uprawnionego do odszkodowania. Nie może też wyczekiwać na prawomocne rozstrzygnięcie sądu. Bierne oczekiwanie ubezpieczyciela na wynik toczącego się procesu naraża go na ryzyko popadnięcia w opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego. Rolą sądu w ewentualnym procesie może być jedynie kontrola prawidłowości ustalenia przez ubezpieczyciela wysokości odszkodowania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2000 r., III CKN 1105/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 134, z dnia 19 września 2002 r. V CKN 1134/2000, niepubl. i z dnia 15 lipca 2004 r., V CK 640/03, niepubl.).

Kierując się powyższymi wskazaniem i biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne sprawy, należało ocenić, że pozwany winien spełnić świadczenie w terminie wynikającym z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 § 1 KC Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego zgodnie z żądaniem, bowiem strona powodowa pismem doręczonym w dniu 29 listopada 2017 roku zgłosiła szkodę. Uwzględniając więc 30 dniowy termin na likwidację szkody i wypłatę świadczenia, wynikający z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) Sąd zasądził odsetki od dnia 29 grudnia 2017 roku zgodnie z żądaniem pozwu.

Powód wygrał sprawę w 71,26% i w takim stosunku pozwany zobowiązany jest ponieść koszty procesu.

Wszystkie koszty procesu wynoszą 46.627,70zł , na które złożyły się: wynagrodzenie pełn. powodów w kwocie 10.800zł, opłata od pełnomocnictwa 17zł, wynagrodzenie pełn. pozwanego w kwocie 10.800zł, opłata od pozwu w kwocie 23.872zł, z czego powodowie uścili 20.710,00zł, wydatki na wynagrodzenie biegłych w kwocie 1121,70zł.

Zgodnie z treścią art. 83 ust 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

Natomiast w myśl art. 113 ustęp 1 w/w ustawy kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Mając powyższe na uwadze Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 3.052,57zł tytułem brakującej opłaty od pozwu i zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa od uwzględnionej części powództwa (brakująca opłata od pozwu w kwocie 3162zł +wydatki =4.283,70 zł x 71,26%= 3052,57zł.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 KPC.

Pozwany zobowiązany jest ponieść koszty w kwocie 33.226,90zł (46.627,70zł x71,26%=33.226,90zł), a poniósł już w kwocie 13.869,57zł, dlatego Sąd zasądził różnicę w kwocie 19.357,33zł od pozwanego na rzecz powodów tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia SO Dorota Krawczyk

ZARZĄDZENIE

odpis uzasadnienia wraz z odpisem wyroku doręczyć pełnomocnikom stron.